

Underlag till kommunkoncernens budgetberedning 2024–2026

Natur- och stadsmiljönämnden

Verksamhet	Beskrivning	2024	2025	2026	senare	Kommentar
Stadsmiljöavdelningen	Högre elkostnader - offentlig belysning	3,5	3,5	3,5		Nu gällande elavtal med fast pris löper ut vid slutet av 2023. Nytt avtal med nya priser har tecknats och gäller från och med den 1 januari 2024. Det innebär att nämnden kommer att få kraftigt höjda kostnader för elförbrukning, samt höjda kostnader för elöverföring. Nämndens årliga kostnader för gatubelysning beräknas stiga med 3,5 mnkr. I beräkningen ingår nätavgifter, högre pris per kilowattimme samt besparing till följd av att LED-belysning förbrukar mindre mängd el. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun föreslås nämnden få 3 mnkr för denna ökade kostnad. Nämnden ser ett behov av ytterligare 0,5 mnkr.
Stadsmiljöavdelningen	Högre kostnader för vinterväghållningstjänster	8,0	8,0	8,0		Nämnden erhöll en ramökning med 4,5 mnkr inför 2023. Trots detta ser nämnden ett behov av ytterligare en ramökning i och med att prisjusteringar kommer att ske inför vintersäsongen 2023/2024. En ny upphandling av vinterväghållningstjänster pågår och ett nytt kontrakt kommer att tilldelas inför vintersäsongen 2024/2025. Kostnader för 2024 påverkas både av prisjusteringen inför vintersäsongen 2023/2024 och av en ny upphandling och ett nytt avtal från och med vintersäsongen 2024/2025. För vintersäsongen 2023/2024 (januari–april 2024) beräknas högre kostnader om cirka 5 mnkr. Hur stor kostnaden för hela 2024 blir är svårt att uppskatta i och med att det handlar om en ny upphandling och det är svårt att beräkna hur rådande omständigheter på marknaden kommer att påverka prissättningen framåt. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun har det avsatts 8 mnkr för ökade kostnader för vinterväghållning 2024.
Stadsmiljöavdelningen	Högre avgifter SVOA	2,7	3,2	3,7		Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) har inför 2023 höjt anläggnings- och bruksavgifterna i taxan för vatten och avlopp, vilket innebär en kostnadsökning för nämnden med 1,2 mnkr från och med 2023. Nämnden har inte fått kompensation för höjningen inför 2023. SVOA kommer enligt sin egen prognos att höja avgifterna även till 2024 med 25 procent jämfört med nuvarande priser (motsvarar cirka 1,5 mnkr), till 2025 med 7 procent (motsvarar cirka 0,5 mnkr) och till 2026 med 7 procent (motsvarar cirka 0,7 mnkr). I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun har denna ramökning inte beaktats.
Stadsmiljöavdelningen	Indexuppräknningar på befintliga avtal	2,0	4,0	6,0		De flesta av nämndens avtal (drift och underhåll av park, konstruktionsbyggnader, parkeringsövervakning och fordonsflytt, arboristavtalet med flera) kommer att indexregleras under de närmaste åren. Indexregleringen bedöms ligga på 5 procent, vilket motsvarar 2 mnkr i ökade kostnader varje år. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun föreslås nämnden få 1 mnkr för nytt avtal parkskötsel. Nämnden ser ett behov av ytterligare 1 mnkr.
Stadsmiljöavdelningen	Nya parker, lekplatser, gator och GC-vägar	1,5	3,5	5,5		2024: gångbana Gamla Stockholmsvägen till Fullerstakvarnsvägen, GC-väg Stambanev., GC-väg Alfred Nobels allé sträcka 7, GC-väg Nordostpassagen, GC-väg Smistavägen sträcka 31, belysning vid återvinningsstationer, Nytorps mosse, Visättra naturlek, Visättra entré, Visättra torg, effektbelysning Kungens kurva. 2025: Kästadalsparken, Palissadparken, Kräpplaparken, Drejarparken, Grönsläpp, GC-väg Gamla Södertäljevägen, GC-väg söder om Segeltorp C. 2026: Grönsläpp etapp 4, Mossparken, Rådsparken, Långsjöparken, Fickparker, Balingsnäs lekplats, GC-väg Skärholmsvägen delsträcka 15, GC-väg Kungens kurvaleden delsträcka 15, GC-väg Stationsvägen, GC-väg Sadelmakarbron--Månskärsv. 2024 behövs således en ramhöjning med 1,5 mnkr, 2025 behöver ramen utökas ytterligare med 2 mnkr och så även 2026. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun föreslås 1,5 mnkr avsättas för detta.

Stadsmiljöavdelningen	Offentlig konst i utemiljö	2,0	2,0	2,0	Enligt natur- och stadsmiljönämndens reglemente ansvarar nämnden från och med 2023 för förvaltning av konst i utemiljö. Arbetet med underhåll av offentlig konst i utemiljöer är eftersatt. Förvaltningen behöver inventera och besikta alla konstverk och därefter ta fram en underhållsplan och påbörja underhållsåtgärder. För att påbörja detta arbete har nämnden fått en ramutökning för 2023 med 0,3 mnkr. Kostnaden för att underhålla offentlig konst i utemiljön är svår att uppskatta i och med att inventeringen inte är klar. Den är också beroende av vilken ambitionsnivå som bestäms och i vilken takt underhållsåtgärderna ska genomföras. Ett förslag från nämnden är att avsätta 2 mnkr för 2024 och att under 2024 ta fram en underhållsplan för de kommande åren.
Stadsmiljöavdelningen	Omställning från gräsmatta till äng				I kommunens miljöprogram för 2022–2025 lyfts fördelarna med att en omställning från gräsmattor till ängar genomförs. I och med att nämnden i inriktningsärende 2024-2026 för Huddinge kommun erhåller investeringsmedel som kan användas för omställning från gräsmatta till äng kan driftkostnaden hanteras inom nuvarande driftbudget. Efter omställningen av gräsytor till äng beräknas driftkostnader för 10 hektar äng ligga på 0,2 mnkr per år. Ingen utökning av driftbudget för skötsel av ängsytor är nödvändig.
Natur- och klimatavdelningen	Naturvårdsinsatser utifrån fastställda reservatsbeslut. Det finns i naturvårdsplanen en ökad ambition om naturvårdsinsatser vilket kräver ökad drift.	1,3	1,3	1,3	Det finns i fastställda reservatsbeslut (beslutade av endera kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen – olika för olika planer) och i antagen naturvårdsplan 2022–2025 (beslutades av dåvarande klimat- och stadsmiljönämnden) en hög ambition om naturvårdsinsatser i Huddinges naturreservat. Förvaltningen ser ett behov av en ökad driftbudget för att genomföra naturvårdsinsatser i enlighet med naturvårdsplanen. Förvaltningen ser ett behov av årliga skötselinsatser såsom mer slåtter (maskinell och med lie), fortsatt friställning av jätteträd och ytterligare våtmarksputs. Insatserna kräver en ramökning 2024 på 1,3 mnkr som sedan behöver kvarstå. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun har medel inte avsatts för dessa insatser. Vid eventuell utebliven ramökning kommer den höga ambitionen om naturvårdsinsatser i Huddinges naturreservat inte att kunna bibehållas. I de fastställda reservatsbesluten och skötselföreskrifterna finns åtgärder som inte kommer att kunna uppfyllas eller som kommer behöva senareläggas.
Natur- och klimatavdelningen	Naturvårdande insatser genom bete i befintliga och fler hagar. Fler marker behöver betas av olika djurslag för att inte växa igen.	0,9	0,9	0,9	En av de viktigaste åtgärderna för att genom naturvårdande insatser kunna stärka den biologiska mångfalden är att satsa på utökat bete i befintliga, nya och fler hagar. Detta är också något som ska ske utifrån skötselplanerna (beslutade av endera kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen – olika för olika planer) för naturreservaten. Exempel på områden där betet behöver utökas är Stensättradalen, Flemingsbergsviken, Gladö och Ebbadal. För att lyckas med det och säkra att hagarna inte växer igen måste olika djurslag beta i olika hagar. Nämnden har kostnader för arbetstid, material och underhåll. Dessutom finns hagar som inte betats på flera år, där behovet är stort för att förhindra igenväxning och tillväxt av sly. Kommunen tar in externa djurhållare för att få markerna betade. Detta arbete kostar i både material och personella resurser. I dagsläget är den enhet som driver arbetet väldigt sårbar under betessäsongen. Nämnden ser ett stort behov av att stärka upp organisationen till exempel genom att ta hjälp av deltagare från arbetsmarknadsenheten och att anställa en handledare. Insatserna kräver en ramökning 2024 på 0,9 mnkr som sedan behöver kvarstå. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun har inga medel avsatts för detta behov. Vid eventuell utebliven ramökning kommer färre hagar att betas av färre antal djur och djurslag.
Natur- och klimatavdelningen	Invasiva arter	1,4	1,4	1,4	I naturreservaten och på naturmark finns tyvärr invasiva arter som kommunen måste fortsätta att bekämpa. 2022 fick Huddinge kommun 1,4 mnkr i stöd för delar av detta arbete genom Länsstyrelsen, men eftersom inget stöd utgår för 2023 och möjligheten till stöd framåt är ytterst osäker behövs sannolikt en ökad driftbudget på 1,4 mnkr 2024 som sedan behöver kvarstå. Nämnden har 2023 en budgetram på 0,7 mnkr för bekämpning av invasiva arter. Nämnden har för 2023 också fått extra medel på 0,5 mnkr i samband med kommunstyrelsens beslut angående Huddinge kommuns delårsrapport per 30 april 2023. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun har medel inte avsatts för detta. Arbetet behöver göras löpande varje år för att nå önskad effekt.

Natur- och klimatavdelningen	Friluftsanläggningar, drift och underhåll.	0,4	0,4	0,4	I naturreservaten finns flera typer av friluftsanläggningar som på olika sätt tillgängliggör naturreservaten och underlättar för besökarna att vistas där. Förvaltningen ser ett fortsatt högt besöksstryck, vilket leder till stort slitage. Friluftsläggningarna kräver drift och underhåll, såsom byte av reservatstavor och informationsskyltar, samt skötsel eller renovering av leder, entréer, spänger, stängselgenomgångar, vindskydd, grillplatser, fågeltorn och flytbryggor. Priserna för denna typ av arbete och material har ökat det senaste året. Därför behövs en ramökning 2024 på 0,4 mnkr som sedan behöver kvarstå. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun har medel inte avsatts för denna satsning. Detta får till följd att många leder, reservatentréer, spänger, bänkar, vindskydd, grillplatser med mera inte kan renoveras utan endast finnas kvar i befintligt skick.
Natur- och klimatavdelningen	Kartläggning av besöksmönster i naturreservaten		0,4		På uppdrag av nämnden kartlade förvaltningen 2021 besöksmönster i naturreservaten. Under pandemiåren 2020–2021 syntes en kraftig ökning av besökare i reservaten, vilket innebar ett ökat slitage och behov av underhållsåtgärder. Resultatet gav ett detaljerat underlag för underhålls- och utvecklingsaktiviteter. Kartläggningen gjordes via mobildata och metodik finns framtagen. För att fortsätta arbeta med underhåll och utveckling av kommunens naturreservat och prioritera rätt är besöksstatistik via mobildata en viktig komponent. Därför behöver den kartläggning som gjordes 2021 följas upp inom de kommande tre åren. Önskemålet att få medel för 2025 kan skjutas fram ytterligare ett år. Beräknad kostnad för kartläggningen beräknas till 0,4 mnkr, som ett tillfälligt engångsbelopp 2025. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun har medel inte avsatts.
Natur- och klimatavdelningen	Underhåll av vägar i naturreservat	1,0	1,0	1,0	Det finns många kilometer väg i kommunens reservat som används av allmänheten men framför allt av naturvårdsenheten för att komma till och kunna sköta naturreservaten och andra naturområden. Drift och underhåll av vägar i naturreservaten har varit eftersatt och förvaltningen ser därför ett behov av utökade driftmedel. Insatser som behöver genomföras är exempelvis väkantsslätter, hyvling och lagning av skogsvägar och fnasning av alléträd. För detta behövs en ramökning 2024 på 1 mnkr som sedan behöver kvarstå. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun har medel inte avsatts för detta. Vid eventuell utebliven ramökning kommer drift och underhåll av vägarna i naturreservaten inte att kunna utföras i tillräcklig utsträckning.
Natur- och klimatavdelningen	Genomföra en utredning för inrättande av Kynäsberget som naturreservat	0,3			Kynäsberget är ett tätortsnära naturområde som har mycket höga skyddsvärden avseende biologisk mångfald, friluftsliv och rekreation. Kynäsberget är ett skogbeklätt berg med mestadels barrskog men med ett stort inslag av lövträd. Skogen är tämligen opåverkad av skogsbruk. I området förekommer rödlistade arter och signalarter som indikerar höga naturvärden kopplade till skog med lång skoglig kontinuitet, det vill säga skog med träd och växtlighet i alla åldrar, från unga plantor till död ved. Mot bakgrund av målvärdet för indikator 3.1.2 i miljöprogrammet kopplat till en ännu inte påbörjad åtgärd i den lokala åtgärdsplanen för Trehörningen ser förvaltningen ett behov av att under 2024 påbörja en utredning om att inrätta Kynäsberget som naturreservat. När naturreservat inrättas bevaras området från kommande exploatering. Detta innebär att området skyddas från både verksamheter som kan bidra till ökade fosforhalter och andra föroreningar i Trehörningen och att ytorna inte kommer att hårdgöras. Så länge området inte exploateras innebär det ingen negativ påverkan på Trehörningen, men om avsaknaden av skydd i form av naturreservat leder till att området exploateras i framtiden, finns risk att utebliven reservatsbildning ger negativa effekter på sjöns ekologiska status längre fram i tiden. Kostnaden för att utreda detta bedöms bli cirka 0,3 mnkr. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun har inga medel avsatts för detta. Vid eventuell utebliven ramökning kommer det bli svårt att genomföra åtgärden till år 2027, eftersom det är en flerårig process att inrätta naturreservat. Det innebär att kommunen troligtvis inte kommer att uppfylla sina åtaganden enligt den av kommunfullmäktige beslutade lokala åtgärdsplanen för Trehörningen inom utsatt tidsram. Inte heller kommer kommunen uppnå målvärdet för indikator 3.1.2 i miljöprogrammet.

Natur- och klimatavdelningen	Ökade kostnader för drift och underhåll av arrendegårdar, byggnader och övriga fastigheter inom naturreservat. Det finns en stor underhållsskuld från tidigare år.	2,3	1,4	1,4	<p>I naturreservaten finns drygt 80 byggnader av olika typ, storlek och skick som ingår i nämndens ansvarsområde. Plan- och bygglagen säger tydligt att fastighetsägaren är skyldig att inte låta byggnader förfalla. Det finns sedan en lång tid tillbaka en stor underhållsskuld för dessa byggnader. Flera akuta underhållsåtgärder behöver göras 2023 och 2024, då skicket på ett stort antal byggnader är dåligt. Det behövs bland annat medel för underhåll, allmän skötsel av byggnader och systematiskt brandskyddsarbete. För detta behövs en ramökning 2024 på 1,4 mnkr som sedan behöver kvarstå.</p> <p>Dessutom har nämnden i år en arrendegård som har tomställts 2023 (Kastellet) och ytterligare en (Balingsholm) som kommer att tomställas i början av 2024 till följd av att arrendatorer har valt att avträda sina arrenden. Nämnden kommer att ha kostnader för syn, avräkning och övrig avtalshantering i svårare förhandlingsfrågor där kommunen behöver köpa tjänst, då kompetensen inom området saknas. Dessutom kommer annonsering av nya arrendatorer och efterföljande avtalsprocess kräva juridisk kompetens för att säkerställa att avtalen blir korrekta och inte kostar Huddinge kommun pengar i ett senare skede. Kostnader för dessa åtgärder är av engångskaraktär för 2024 och beräknas bli totalt 0,9 mnkr. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun har medel inte avsatts för detta. Vid eventuell utebliven ramökning till drift och underhåll av arrendegårdar och övriga byggnader i naturreservaten kommer kommunen inte kunna sköta byggnaderna så som plan- och bygglagen ålägger kommunen att göra i rollen som fastighetsägare och förvaltare. Det betyder i sin tur att byggnader kommer att få minskad skötsel och underhåll, vilket ökar på den stora underhållsskuld som finns redan idag. Det systematiska brandskyddsarbetet som också är en skyldighet för kommunen som fastighetsägare, kommer att behöva prioriteras ner. Kostnaderna för juridiskt stöd vid syn, avräkning och övrig avtalshantering i svårare förhandlingsfrågor kommer att finnas oavsett, vilket betyder att underhållsåtgärder av byggnader kommer att behöva prioriteras ner ytterligare.</p>
Natur- och klimatavdelningen	Utveckling av Björksättra				<p>Förvaltningen har utifrån uppdrag från den dåvarande klimat- och stadsmiljönämnden under 2022 påbörjat ett arbete med att ta fram förslag på hur Björksättra arrendegård skulle kunna utvecklas till en varierad och multifunktionell plats med hög tillgänglighet för allmänheten, där det skapas möjligheter för samverkan mellan näringsliv, forskning, utbildning, ideell verksamhet, sociala insatser och naturvårdsförvaltning i olika former. Arbetet har pausats i avvaktan på politiska inriktningsbeslut. Om beslut fattas om att genomföra förändringar på gården kommer budgetmedel (till både drift och investering) att behöva tillskjutas. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun har medel för detta inte avsatts.</p>
Natur- och klimatavdelningen	Fällning av aluminium i Drevviken, fortsättning från 2022 och 2023	2,25			<p>För att förbättra Drevvikens ekologiska status är det viktigt att aluminiumfällningen i sjön kan slutföras 2024 i enlighet med det lokala åtgärdsprogrammet för Drevviken. Aluminiumfällning i Drevviken skulle ha slutförts under 2023, men då fällningen försenades till följd av överklagad upphandling påbörjades den först under hösten 2022. Det finns en stor risk att fällningen inte kommer att kunna slutföras under 2023 då sjön inte mäktar med att ta emot en för stor mängd aluminium på kort tid. Fällningen behöver därför fortsätta under 2024. Kostnaden för detta beräknas bli 2,25 mnkr som en tillfällig satsning, vilket också har beaktats i inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun.</p>
NKA, energi, klimat och miljö	Inventering av data för sjöars status	0,3	0,2		<p>Förvaltningen behöver under 2024 inventera vilka data för sjöars status som förvaltningen och samarbetspartner har. Detta görs av konsulter genom insamling av saknade data samt analys av dessa. Utifrån resultatet behöver beslut fattas om vad nästa steg ska bli. Kostnaden är av engångskaraktär om 0,3 mnkr 2024 och 0,2 mnkr 2025. I inriktningsärende 2024–2026 för Huddinge kommun har medel inte avsatts för detta. Vid eventuell utebliven ramökning kommer inte konsulter att kunna köpas in för att analysera data för sjöarnas status. Konsekvensen blir att det blir svårare att få en professionell analys av datamängden vilket skapar sämre förutsättningar att kunna åtgärda eventuella kunskapsluckor som finns och därmed svårare att fatta korrekta beslut om vad nästa steg bör bli.</p>
		29,8	31,2	35,1	0,0

Underlag till kommunkoncernens budgetberedning 2024–2026

Natur- och stadsmiljönämnden

Prioritet	Nya eller årligt återkommande projekt	Reinvestering/ nyinvestering	Investering, mnkr				Driftkonsekvenser, mnkr				
			Nämndens				2024	2025	2026	2027	
	Projekt/syfte		före 2024	behov 2024	2025	2026	summa				
Lagkrav											
1	Konstruktionsbyggnader (broar, bullerplank)	Reinvestering		8	8	8	24,0	0,8	1,7	2,5	3,3
1	Gatuinvesteringar (räcken och skyltar)	Reinvestering		4	4	4	12,0	0,2	0,4	0,6	0,8
1	Vattenvårdsinsatser enligt lokalt åtgärdsprogram (LÅP)	Nyinvestering		9	5	1	15,0	0,5	0,7	0,8	0,8
1	Dämmet i Trehörningen	Nyinvestering		1	1	5	7,0	0,5	0,6	0,8	0,8
Beslut i Mål och budget											
2	Gatubelysning, utbyte till LED-armaturer m.m.	Reinvestering		20	6	6	32,0	1,4	1,8	2,2	2,6
Beslut i miljöprogram											
3	Stängsling av betesmarker i naturreservaten för att uppfylla naturvårdsplanen och biologisk mångfald	Ny- och reinvestering		1,5	1,5	1,5	4,5	0,2	0,4	0,6	0,8
3	Vattenvårdsinsatser, våtmarker	Nyinvestering		0,6	0,4	1	2,0	0,1	0,1	0,2	0,2
3	Energieffektiviseringsåtgärder, insatser efter inventering under 2023 t.ex solceller, tilläggsisolering, byte av värmesystem, LED-belysning, laddstolpar Balingsta	Nyinvestering		8	2	1	11,0	0,8	1,0	1,1	1,1
3	Kartläggning av växthusgasutsläpp. It-investering för anpassning av inköpssystem för att underlätta co2-snåla inköp	Nyinvestering		0,5	0	0	0,5	0,1	0,1	0,2	0,2
3	Omställning av ytor för ängsmark	Nyinvestering		4	0	0	4,0	0,8	1,2	1,6	2,0
Basuppdrag											
4:1	Beläggningsplan	Reinvestering		55	55	55	165,0	3,8	7,6	13,3	19,1
4:2	Dagvattenåtgärder	Reinvestering		6	6	6	18,0	1,0	1,0	2,0	2,0
4:3	Renovering av vegetationsytor, parkutrustning, säsongsbetonade dekorationer, återplantering träd m.m.	Reinvestering		10	10	10	30,0	1,0	2,1	3,1	4,2
4:4	Naturvård enligt fastställda reservatsbeslut och naturvårdsplanen	Nyinvestering		1,5	1,5	1,5	4,5	0,2	0,4	0,6	0,8
4:5	Balingsholms gård. Arrendatorbostaden och ekonomibygnader.	Ny- och reinvestering		5	2	0	7,0	0,3	0,4	0,4	0,4
4:6	Upprustning av tomställda byggnader.	Ny- och reinvestering		5	5	2	12,0	0,3	0,5	0,6	0,6
4:7	Utveckling av Björksättra gård.	Nyinvestering					0,0				

4:8	Friluftsanläggningar i naturreservat	Ny- och reinvestering	1	1	1	2,5	0,1	0,2	0,3	0,4	
Uppdrag i verksamhetsplan											
5	Utveckling av stadsmiljöer	Reinvestering	10	10	10	30,0	1,0	2,1	3,1	4,2	
5	Gatuinvesteringar (Stängsel, bommar och andra ej planerade vägarbeten)	Reinvestering	4	4	4	12,0	0,4	0,8	1,2	1,6	
Summa nya projekt			0	154,10	122,40	116,50	393	13	23	35	46